

Samozrejme, že nemožno od autorov bez predbežného monografického spracovania požadovať také úpravy učebných textov, ktoré presahujú ich sily a možnosti. Táto skutočnosť sa veľmi často prizvukovala zo strany kritizujúcich. Bolo zásluhou hostiteľov, že vedeli vytvoriť také priateľské ovzdušie, že nikto sa v žiadnom smere necítil hateným vo vyjadrení svojich kritických názorov. Predsedajúci doc. dr. P. Horváth v záverečnom slove vyslovil československým účastníkom vďaku za úprimnú pomoc, ktorú poskytli autorom pri spracovaní textov, ktoré sa majú stať základom definitívnej učebnici. Treba vítať, že čsl.-maďarské stretnutia dosiahli už tak vysoký stupeň vedeckej spolupráce, že sa aj učebné texty spoločne diskutujú.

L. Bianchi

Konferencie o právnické vzdelanosti na Slovensku a v Maďarsku do buržoazní revoluce roku 1848 u príležitosti 500. výročí založení Academie Istropolitany a 300. výročí založení právnické fakulty trnavské university

Na téma dotčené v nadpisu byla právnickou fakultou Komenského university v Bratislavě, Ústavem štátu a práva Slovenské akademie vied a Slovenskou historickou spoločnosťou uspořádána ve dnech 10.—12. listopadu 1966 v Domě vědeckých pracovníků na smolenickém hradě za široké mezinárodní účasti (hostů z Jugoslávie, Maďarska, NDR, NSR, Polska a Rakouska) třídní konference. Již sama tematika smolenické konference, která, jak naznačuje její podvojný název, nebyla zdaleka jen oslavou, nýbrž vědeckým zasedáním o živé problematice vývoje právnické vzdelanosti, ukazuje, že okruh zájmů, jež se tu mohly uplatnit, byl poměrně velmi široký. To plně potvrdil pak i ohlas, s nímž se setkal záměr konferenci uspořádat v odborné veřejnosti. Jeho výrazem byl vskutku impozantní počet referátů a příspěvků, které se sešly. Tento nepochybný úspěch v organizační přípravě postavil však pořadatele i před málo záviděníhodný úkol, jak množství látky vtěsnat do poměrně krátké doby tří dnů konferenčního jednání. Východisko, ke kterému se dospělo, zaslouží snad, aby mu byla věnována určitá pozornost, neboť jde v podstatě o organizační formu, která v našem vědeckém životě dosud — v rozporu s vžitou již praxí v zahraniční — nezapustila plně kořeny: vlastní konferenční jednání nebylo proto věnováno formálnímu přednášení referátů, nýbrž naopak meritorní diskusi, která byla vždy pro každý den uvedena vstupním projevem, jehož úkolem bylo však ne prosté shrnutí zaslaných příspěvků — a v tom se tento způsob lišil od tzv. generálních raportů užívaných obvykle na mezinárodních konferencích v cizině — nýbrž jehož úkolem bylo klást otázky a vyvolávat aktuální zájem. Takovýto postup byl umožněn především dobrou odbornou úrovní dodaných referátů, a to jak po obsahové, tak zejm. i formální stránce (rukopisy obsahovaly většinou úplný dokladový aparát obvyklý jinak u tištěných prací). I technicky — přes některé nedostatky — se podařilo zabezpečit včasné rozmnožení referátů.

Otázky zahrnuté zaslanými příspěvky vedly zcela přirozeně k tomu, že diskuse směřovala k trojímu zájmovému ohnisku, vymezenému jednak chronologicky, jednak však i věcně. Poměrně nejobsáhlejší — alespoň zcela jistě časově — byl první okruh, který zahrnul, zhruba řečeno, problematiku vývoje právnické vzdelanosti až do proniknutí osvícenských myšlenek; druhý byl pak věnován výlučně osvícenství a jeho projevům v systému právnického vzdělání; a třetí se pak posléze dotýkal období těsně předcházejícího buržoazní revoluci. Vstupní referáty do diskuse měl v prvním případě prof. Rebro, v druhém prof. Vietor a ve třetím doc. Bianchi.

Diskuse, v níž spočívalo — jak již byla o tom učiněna zmínka — hlavní těžiště konferenčního jednání, plně potvrdila reálnost výše dotčených organizačních dispozic. Zachycovat v plné šíři její bohatství je v příležitostném referátu sotva možné a účelné: čtenář hledající v tomto směru bližší informaci, bude mít příležitost se s jejími podrobnými výsledky i se stanovisky jednotlivců seznámit v protokole, který bude publikován jako součást konferenčního sborníku.

V prvním okruhu problematiky byl v popředí pozornosti vedle některých metodologických aspektů, které tyto otázky s sebou přinášejí, zej. význam psaného a nepsaného práva pro posouzení intenzity, se kterou pronikala znalost římského práva do domácí právní kultury. Za hlavní vědecký přínos je třeba považovat soustředění pozornosti na formy mimoškolní výchovy právníků, které často unikají pozornosti (netypické prameny: memoárová a biografická literatura). Druhý den diskuse byl zaměřen spíše k otázkám dotýkajícím se domácí uherské problematiky v období 18. stol., kdy osvícenské myšlenky si počaly klesat cestu i v organizaci právníckého studia. Konečně třetí den se diskuse vrátila opět do obecných poloh: v popředí zájmu tu stálo působení tak řečené německé historickoprávní školy a zejm. pak osobnost Savignyho.

Podobný podnik, jakým byla smolenická konference, nepatří jistě k všedním událostem našeho vědeckého života a proto zasluhuje pozornosti již sám o sobě. Tím spíše je však třeba zdůraznit, že smolenická konference byla uspořádána v širším rámci pravidelných a dnes již periodicky se opakujících setkání československých a maďarských právních historiků. V tomto pořadí byla konference o právníké vzdělanosti již *IX. setkáním československých a maďarských právních historiků*. O krátké (k prvnímu setkání došlo teprve v r. 1959), ale opravdu bohaté historii této vědecké spolupráce v oboru dějin státu a práva je dnes možno říci, že se stala trvalou složkou našeho vědeckého života.

V. Urfus